

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnistvu v tiskarni
av. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede opoldne.

Štev. 47.

V Mariboru, dne 21. novembra 1901.

Tečaj XXXV.

Zadnje kmetske pravice v nevarnosti.

V političnih krogih se trdovratno vzdr-
žuje govorica, da bo dobil kmetiskim pravicam
smrtonovarni predlog Stallnerjev o okrajnih
zastopih, ki ga je sprejel naš nemški deželni
zbor, najvišje potrjenje. Vlada bo baje pripo-
ročila predlog v potrjenje, da si s tem za-
gotovi naklonjenost in glasove nemških na-
cionalcev, katere vodi nemško-štajerski po-
slanec dr. Deršata. Torej iz političnih razlogov
in ne iz ozira na blagor ljudstva bo Stall-
nerjev predlog postal pravomočna postava.

Kaj namerava Stallnerjev predlog o
okrajnih zastopih? Po njem se bo postavno
določilo, da se tudi hišnorazredni davek
upoštevata pri določitvi, v kateri skupini se
kdo udeležuje volitev v okrajne zastope. Vo-
lilci v okrajne zastope so namreč razdeljeni
v štiri skupine, katerih vsaka voli eno četr-
tinko zastopnikov. V prvi skupini volijo vele-
posestniki, ki plačujejo na leto vsaj 60 gld.
davka; v drugi skupini volijo tovarnarji, ve-
liki trgovci in sploh taki podjetniki, ki plačajo
vsaj 60 gld. direktnega davka od svojega
podjetja; v tretji skupini volijo mesta in trgi;
v četrti pa kmetske občine.

Stallnerjev predlog meri naravnost
na to, da se vzame kmetom vsaka moč
v okrajnih zastopih. Ako se namreč hišno-
razredni davek prišteje k zemljiškemu davku,
potem bode ogromno število tržanov in
meščanov smelo voliti tudi v skupini vele-
posestnikov. V tej skupini so dosedaj še
mnogokje imeli kmetje večino, ako pa Stall-

nerjev predlog postane postava, je ne bodo
nikjer in nikdar več imeli. Potem bodo
kmetje imeli samo eno četrtniko zastopnikov
v okrajnih zastopih, namreč iz skupine
kmetiskih občin, tri četrtnike pa tržani in
meščani. V okrajnih zastopih bodo torej od-
ločevali le meščani in tržani.

Stallnerjev predlog hoče torej vzeti
kmetom vse pravice, ki so jih sedaj imeli
v okrajnih zastopih. Ta hoče na večne čase
spraviti naše kmete pod nadvlado mešča-
nov in tržanov. Naši kmetje bodo postali v
okrajnih zastopih sužnji meščanov in tr-
žanov. Ne bodo si mogli pomagati, ker ne
bodo imeli nikdar več večine. Če jih
bodo meščani in tržani topli z bičem, po-
ljubljati še bodo morali pokorno ta bič.
Godilo se jim bo kakor za grajščinskih dob,
ko so se morali dati od valpetov krvavo
bičati, zraven pa molčati.

Okrajni šolski svet se sestavlja iz okraj-
nega zastopa. Po Stallnerjevem predlogu bodo
imeli v okrajnih šolskih svetih večino tržani
in meščani. Ti bodo zapovedovali kmetom,
naj zidajo šole, kmetje bodo morali ubogati
in plačevati. Ti bodo nastavljali kmetom
učitelje po svoji volji, kmetje bodo morali
molčati in plačevati.

Sploh lepi časi se obetajo, ko pridejo
kmetje potom okrajnih zastopov pod je-
robstvo meščanov in tržanov. Zastopniki
iz trgov in mest bodo nadzorovali občinska
gospodarstva na kmetih, dovoljevali bodo
milostno visočino, v kateri smejo kmetske
občine pobirati doklade, dovoljevali ali za-
branjevali bodo nakup oziroma prodajo ob-

činskih posestev, dajali bodo kmetiskim žu-
panom ukaze, nalagali jim globe, z eno besedo,
kmet in njegova uprava stala bosta pod ved-
nim nadzorstvom meščanov in tržanov.

Tako bodočnost nam obeta Stallnerjev
predlog, ako postane postava. Toda sedaj še
ni postal in kmetje še lahko ugovarjajo, da
sploh kedaj postane. Svoje ugovore pa naj
pošiljajo našim državnim poslancem, o ka-
terih z vso gotovostjo pričakujemo, da bodo
z vsemi močmi delovali na to, da Stallner-
jev predlog nikdar ne postane postava. Ta
predlog je skrajno krivičen kmetiskim koris-
tim, krivica pa ne sme postati postava!

Sleparija z našim vinom.

Letos je bila Spodnja Štajerska dokaj
bogato blagoslovljena z vinom. Marsikateremu
vinogradniku se je ob trgatvi zasmejala srce
od zadovoljnosti, češ, letos si bom nekoliko
opomogel. Toda varal se je. Velika večina
štajerskih vin še leži nedotaknjena po kletih.
Naša vina se ne morejo prodati, in če se
prodajo, morajo se dati malodane zastonj.
Vkljub temu pa opazimo, da se po gostilnah
na Štajerskem in sosednih deželah točijo
naša spodnještajerska vina kar na škafe.
Kakor žolne pijejo veseli pivci daleč okrog
letošnjega Ljutomeržana, Jeruzalemcana, Fram-
čana, Ritoznojčana, Zavrčana in druga dobra
vina. V Ljutomerskem, haloškem in slovenje-
bistriškem okraju pa še se nahaja skoraj vse
vino doma. Kako to?

Še več ko pri nas se je pridelalo letos
vina v Italiji in Dalmaciji. V južnih krajih

Listek.

Nedolžno obsojen.

Resnična povest. — Spisal L. Heitzer.

(Dalje.)

«Gospodje porotniki, nikoli mi se ni
služba branitelja v zavarovanje nedolžnosti
toliko težkoče pripravljala, ko ravno v tem
trenutku. V moji notranjosti živi gotovo
prepričanje, da je ta gospod nedolžen na
hudodelstvu, katerega ga dolžijo. Toda jaz ne
morem te trditve dokazati, ker mi zatoženec,
kakor tudi visokemu sodišču, ničesar o do-
godku ne pove. Zato ne morem drugega, ko
vam gospodje porotniki, klicati: Ta duhovnik
je nedolžen, zato ker takega hudodelstva niti
zmožen ni. Kdo in kaj pa je zatoženec? Katoliški
duhovnik, čisto napolnjen z dolž-
nostmi svojega visokega poklica. Njega ne
vleče ne čast, ne veljava na svetu. Njegova
skrb, njegov trud je za uboge, bolnike, za-
puščene, ki so bili izročeni oskrbovanju
usmiljenih sester v bolnici. V tej hiši trpljenja
hodil je vsak dan neutrudljivo od ene bolniške
postelje do druge, ubožcem blagoslov in to-
lažbo deleč. Ali s tem se neutrudljivi duhov-
nik ni zadovoljil. Iskal je uboštva v najrev-
nejših kotičkih, v najvišjih poslopjih, in tamkaj

ni le v dušnih bridkostih, ampak tudi v te-
lesnih zapušenostih tolažbo in pomoč delil.
Kar mu je preostajalo od slabih dohodkov,
je nosil v stanovanja revčkov, da bi njih
uboštvo pokrival. Zakaj niste takih oseb kli-
cali za priče, ki bi o njegovi nesebičnosti
govorili bolje kot jaz. In tak nesebičen človek
se obdolžuje hudodelstva, ki se more raz-
ložiti le s sebičnostjo. Kakšne dokaze ste
prinesli za njegovo krivdo. Najtehtnejšega
pričevanja Patrika Bellinija ne preziram. Toda
nikdo ni videl, da bi bil gospod Karner tisto
vsoto vzel. Le slutiti se more. Se li sme iz
slutnje o dozdej neomadeževanem možu, vest-
nem, nesebičnem duhovniku sodba izreči in
ga za celo življenje nesrečnega storiti, ko
samo navideznost obsojuje. Gospod sodnik
je našel priznanje v molčečnosti. Jaz nisem
katolik; toda vem, da katoliški duhovnik s
sveto prisogo tudi obljubi, da ne bo v no-
benem oziru, tudi v nevarnosti življenje
zgubiti, razodel, kar mu je bilo pri spovedi
povedano. In kaj ko bi bil pokojnik zatožencu
zgubljeno svoto izročil v katerikoli namen,
katerega bi mu bil naznanil pod pečatom
spovedne molčečnosti? Ne govori li vstrajno
molčanje zatoženčevu za tako misel? Nočem
se te točke bolj poprijeti; zakaj sami vidite,
kako zatoženec braneč se roke proti meni
steguje, kakor bi čutil že s temi besedami

oskrnjeno svetišče svoje vere. Tudi zaradi
tega hočem stvar opustiti, ker bi na tak
način padla senca na spomin moža, ki se je
ločil iz sveta kot poštenjak. Tiste pa, ki so
zatoženca obdolžili tatvine, rotim, naj no-
benega pripomočka ne opustijo, da svoje-
stransko v temo vržejo luč. Vas pa, gospodje
porotniki, vprašam: Morete li črez moža, ki
je dozdej povsod kazal neomadeževan značaj,
izgovoriti besedo «kriv» vsled same nevidez-
nosti. Ne vprašujte v tem slučaju le razuma,
vprašajte tudi srce, ono bo zatoženca opro-
stilo.

XIII.

V Patriku se je med zadnjim delom
zagovarjanja pokazala znatna spremena. Slišal
je iz besedij odvetnikov sumničenje pokoj-
nega očeta, kakor bi bil duhovniku v spovedi
kaj priporočil, kar bi moglo biti v zvezi z
izgubo denarja. Ta misel je pometla ves dvom
o krivdi zatoženčevi. Oče je morebiti od sina
zahteval vsoto denarja, da bi storjeno krivico
po duhovniku popravil. Ne, nikoli. Že je skočil
kvisku, da bi to sumničenje zavrnil. Toda do
tega ni prišel; kajti sodnik se je zopet vz-
dignil, da bi odgovoril zagovornikovemu go-
voru. Ta je namreč na porotnike vplival, in
morebiti bi bila obsodba ugodna zatožencu,
ako bi bil sodnik vprašal že zdaj po krivem